

Olga Havlová

10.04.1996

manželka prezidenta Václava Havla

* 11. července 1933, Praha – † 27. ledna 1996, Praha

První manželka českého prezidenta Václava Havla a první dáma České republiky Olga Havlová (rozená Šplíchalová) se narodila v Praze na Žižkově v početné rodině. Do paměti lidí se zapsala především svým statečným občanským postojem, upřímností, vztahem k lidem a pomocí všem, kteří to potřebovali. Měla přirozenou inteligenci, byla rázná, přímá a ostrá. Milovala divadlo a hudbu, ráda tančila.

Vyučila se v Baťově továrně, kde také pracovala. V šestnácti letech však utrpěla u lisu těžký úraz a přišla o čtyři prsty na levé ruce. V letech 1961 až 1969 byla uvaděčkou v Divadle Na Zábradlí, kde pracoval také Václav Havel, za kterého se provdala v roce 1964. Sňatek trval až do roku 1996, kdy zemřela. Příčinou její smrti byl nádor na mozku.

Počátek 70. let prožili manželé Havlovi téměř v izolaci na své chalupě v Hrádečku. V roce 1977 byli mezi prvními, kdo podepsal Chartu 77. Už předtím Olga působila velmi aktivně v českém disentu. Stala se spoluzakladatelkou VONSu, vedla samizdatovou edici Expedice. Po revoluci, počátkem devadesátých let, založila Výbor dobré vůle, který navazoval na tradici VONSu. Nadace se věnovala lidem s postižením, opuštěným a diskriminovaným a jejich začlenění do společnosti.

Václav Havel o ní pro magazín Dnes v roce 2006 napsal: *„Má první žena pocházela z dělnického prostředí, prožila drsné dětství a od mládí měla vypěstovaný velmi silný cit pro každý falešný tón a každý patos. Dovedla si dělat legraci z mnoha lidí včetně mě, jakmile jsme se stali patetičtí, sentimentální nebo podobně. Když jsem třeba měl všelijaká důležitá vyjádření a tak trochu se jako krocan naparoval svou důležitostí, tak ona byla přesně ten, kdo první se mi posmíval a usvědčoval mě. Byla tím, kdo mě měl pod kontrolou a s ohledem na nějž jsem – řekněme – nepřesáhl určitou míru. Byla strašně hubatá.“*

K nedožitým osmdesátým narozeninám vyšla v červenci roku 2013 publikace Síla věčnosti Olgy Havlové, kterou napsala editorka Knihovny Václava Havla Anna Freimanová. Do sborníku vzpomínkových textů a rozhovorů zařadila i dosud nepublikované materiály a dopisy. Rok 2013 byl nazván Rokem Olgy Havlové.

Po Olze Havlové je pojmenováno gymnázium v Ostravě-Porubě, od roku 1995 uděluje Výbor dobré vůle – Nadace Olgy Havlové Cenu Olgy Havlové lidem se zdravotním postižením, kteří pomáhají jiným.

Ocenění:

- 1991 – za charitativní práci udělen v Norsku organizací Stiftelsen Arets Budeie (první ženě bez norského občanství) titul Žena roku
- 1995 – dětská cena baronka ze Země všech časů
- 1995 – medaile Přemysla Pittra
- 1995 – Žena roku 1995 České republiky
- 1997 – Řád T. G. Masaryka za vynikající zásluhy o demokracii a lidská práva – in memoriam